

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 734/2021
14.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Веска Крстајића, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца КТЗ. бр. 799/21 од 23.06.2021. године и браниоца окривљеног Мартина Зоњића, адвоката Тодора Крстића поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К. бр. 48/15 од 22.09.2020. године и Апелационог суда у Нишу Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 14.07.2021. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

I УСВАЈА СЕ захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца КТЗ. бр. 799/21 од 23.06.2021. године као основан и **УТВРЂУЈЕ** да је правноснажном пресудом Апелационог суда у Нишу Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године, у корист окривљеног АА повређен закон - члан 485. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку у вези члана 57. став 2. Кривичног законика.

II ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Мартина Зоњића, адвоката Тодора Крстића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К. бр. 48/15 од 22.09.2020. године и Апелационог суда у Нишу Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године, у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу К. бр. 48/15 од 22.09.2020. године, у ставу првом, окривљени АА и окривљени Мартин Зоњић, поред окривљеног ББ, оглашени су кривим и осуђени и то: окривљени АА због кривичног дела изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. КЗ у вези члана 30. и 33. КЗ на казну затвора у трајању од три године, у коју му је урачунато време проведено у притвору у периоду од 11.09.2012. године до 22.03.2013. године и од 23.03.2018. до 26.03.2018. године, а окривљени Мартин Зоњић због продуженог кривичног дела изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. у вези члана 61. у вези члана 33. КЗ, на казну затвора у трајању од четири године и шест месеци у коју му је урачунато време проведено у притвору од 31.03.2013. године до 04.06.2013. године. Одлучено је о трошковима кривичног поступка и

имовинскоправном захтеву оштећених, а како је то ближе опредељено у ставу првом изреке пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године делимично је усвојена жалба браниоца окривљеног АА и пресуда Вишег суда у Нишу К. бр. 48/15 од 22.09.2020. године преиначена у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што је Апелациони суд у Нишу окривљеног АА за кривично дело изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. у вези члана 30. и 33. КЗ за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, осудио на казну затвора у трајању од две године, у коју му је урачунато и време проведено у притвору од 11.09.2012. године до 22.03.2013. године и од 23.03.2018. године до 26.03.2018. године, док су у преосталом делу жалба браниоца окривљеног АА као и жалбе Вишег јавног тужиоца у Нишу, окривљеног Мартина Зоњића и његовог браниоца и бранилаца окривљеног ББ одбијене као неосноване и пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Захтеве за заштиту законитости поднели су:

-Републички јавни тужилац - КТЗ. бр. 799/21 од 23.06.2021. године, само против правноснажне пресуде Апелационог суда у Нишу Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, у вези члана 57. став 2. КЗ, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости и утврди повреду закона од стране Апелационог суда у Нишу у пресуди Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године.

-бранилац окривљеног Мартина Зоњића адвокат Тодор Крстић, против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К. бр. 48/15 од 22.09.2020. године и Апелационог суда у Нишу Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и „утврди да је наступила апсолутна застарелост вођења кривичног поступка и да одлучи о трошковима крив. поступка у смислу да се исти окривљенима накнаде“ или да предмет врати Апелационом суду у Нишу на поновни поступак и одлучивање и одлучи о трошковима поступка по поднетом захтеву у износу од 49.500,00 динара по АТ.

Врховни касациони суд доставио је:

- примерак захтева за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца браниоцу окривљеног АА - адвокату Ирени Ђорђевић и

- примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Мартина Зоњића - адвоката Тодора Крстића, Републичком јавном тужиоцу, сходно члану 488. став 1. Законика о кривичном поступку, након чега је одржао седницу већа, о којој, у смислу члана 488. став 2. ЗКП није обавестио Републичког јавног тужиоца и браниоце окривљених, налазећи да њихово присуство седници већа не би било од значаја за доношење одлуке, па је након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, а по оцени навода у захтевима, нашао:

Захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца је основан, док је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Мартина Зоњића - адвоката Тодора Крстића неоснован у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, док је у преосталом делу захтев недозвољен и нема законом прописан садржај.

Основано Републички јавни тужилац у поднетом захтеву указује да је побијаном правноснажном пресудом учињена повреда кривичног закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП у вези са чланом 57. став 2. КЗ.

Из списка предмета утврђује се да је првостепеном пресудом окривљени АА осуђен на казну затвора у трајању од 3 године, у коју казну му је урачунато и време проведено у притвору, а како је то ближе опредељено у изреци првостепене пресуде.

Апелациони суд у Нишу, као другостепени, побијаном пресудом Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године, преиначио је првостепену пресуду, у односу на окривљеног АА само у погледу одлуке о казни, тако што је овог окривљеног за кривично дело за које је првостепеном пресудом оглашен кривим осудио на казну затвора у трајању од две године у коју му је урачунао и време проведено у притвору.

Поступајући на овај начин - преиначујући првостепену пресуду у погледу одлуке о казни, тако што је окривљеног АА осудио на казну затвора у трајању од две године за кривично дело изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. КЗ у вези члана 30. и 33. КЗ, Апелациони суд у Нишу је учинио повреду кривичног закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП у вези члана 57. став 2. КЗ у корист окривљеног АА, што се основано истиче у захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца.

За кривично дело изнуда из члана 214. став 3. КЗ, прописана је казна затвора од 3 до 12 година.

Одредбом члана 56. КЗ, прописани су случајеви у којима је суд, изузетно од општег правила о одмеравању казне у границама прописаним законом за одређено кривично дело, овлашћен да учиниоцу кривичног дела казну ублажи по мери или врсти, те тако учиниоцу кривичног дела може изрећи казну испод границе прописане законом или блажу врсту казне кад закон предвиђа да се казна може ублажити, кад закон предвиђа да се учинилац може ослободити од казне, а суд га не ослободи од казне или када утврди да постоје нарочито олакшавајуће околности и оцени да се и са ублаженом казном може постићи сврха кажњавања.

Одредбом члана 57. став 1. КЗ, прописане су границе за ублажавање казне када за то постоје услови из члана 56. КЗ. Међутим, одредбом члана 57. став 2. КЗ прописани су изузеци од става 1. члана 57. КЗ и наведено да се за кривично дело из члана 214. став 3. КЗ казна не може ублажити.

Како, у конкретном случају, нису постојали законски услови за ублажавање казне за кривично дело из члана 214. став 3. КЗ, за које је окривљени АА правноснажно осуђен, то је Апелациони суд у Нишу, као другостепени, осуђујући окривљеног АА на казну затвора у трајању од две године, супротно одредби члана 57. став 2. КЗ, учинио повреду закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, у корист овог окривљеног.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца и утврдио да је правноснажном пресудом Апелационог суда у Нишу Кж.1. бр. 100/21 од 13.04.2021. године учињена повреда закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП у вези члана 57. став 2. КЗ, у корист окривљеног АА, не дирајући у правноснажну одлуку против које је захтев за заштиту законитости поднет.

Захтев за заштиту законитости окривљеног Мартина Зоњића - адвоката Тодора Крстића је неоснован, у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, док је у преосталом делу захтев недозвољен.

Бранилац окривљеног Мартина Зоњића као разлог подношења захтева за заштиту законитости истиче да је побијаним пресудама учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, јер је оптужним актом РЈТ-а у Нишу (последњи пут измењеног дана 12.12.2019. године) окривљеном Мартину Зоњићу стављено на терет извршење кривичног дела изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ, док је првостепеном пресудом окривљени Мартин Зоњић оглашен кривим због продуженог кривичног дела изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. КЗ у вези члана 61. и члана 33. КЗ. По ставу одбране, на описани начин оптужба је прекорачена на штету окривљеног Мартина Зоњића, јер је првостепени суд окривљеног огласио кривим за продужено кривично дело изнуда, а за које кривично дело није био оптужен.

Изнете наводе захтева браниоца окривљеног Мартина Зоњића, Врховни касациони суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Према одредби члана 420. став 1. ЗКП пресуда се може односити само на лице које је оптужено (субјективни идентитет пресуде и оптужбе) и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници (објективни идентитет пресуде и оптужбе), а одредбом става 2. истог члана је прописано да суд није везан за предлоге тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела. Дакле, из цитираних законских одредби произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела, а евентуалне измене чињеничног описа дела у изреци пресуде морају остати у границама чињеничног основа из оптужбе, тачније у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, док закон не захтева и идентитет у погледу правне оценом дела.

Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа дела, који је дат у оптужном акту додавањем нове радње извршења, односно веће криминалне количине окривљеног, на који начин се погоршава његов положај у погледу правне оценом дела или кривичне санкције.

Имајући у виду наведено, те да из списка предмета произилази да је изрека првостепене пресуде идентична са диспозитивом оптужног акта Вишег јавног тужиоца у Нишу Кт. бр. 217/12 од 05.12.2020. године последњи пут измењеног дана 12.12.2019. године, како у погледу објективних, тако и субјективних елемената кривичног дела изнуда из члана 214. став 3. у вези става 1. КЗ, за које је окривљени правноснажно осуђен, то су неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Мартина Зоњића којима се указује да је на штету окривљеног Мартина Зоњића прекорачена оптужба и тиме учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Мартина Зоњића је недозвољен и нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да се захтев за заштиту законитости може поднети ако је правноснажном одлуком или одлуком у поступку

који је претходио њеном доношењу повређен закон, а ставом 4. наведеног члана предвиђени су услови под којима окривљени преко свог браниоца може поднети захтев за заштиту законитости, а то је учињено таксативним набрајањем повреда закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом – члан 74, члан 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члан 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3. и 4. ЗКП.

Бранилац окривљеног као разлог подношења захтева за заштиту законитости нумерише и повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, а која повреда је законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца. Међутим, наведену повреду закона бранилац образлаже наводима да у току поступка није утврђено тачно време и начин извршења кривичног дела за које је окривљени Мартин Зоњић оглашен кривим, да у списима предмета не постоје несумњиви докази да је време извршења кривичног дела управо оно које је наведено у нижестепеним пресудам, те да би се радње окривљеног Мартина Зоњића евентуално могле уподобити кривичном делу принуда из члана 135. став 1. КЗ или угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ, а за која кривична дела је кривично гоњење застарело. На описани начин, бранилац окривљеног на својим чињеничним закључцима везаним за време и начин извршења кривичног дела, другачијим од оних утврђених у побијаним пресудама, заснива свој став да је дошло до повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно да је у конкретном случају у односу на овог окривљеног наступила застарелост кривичног гоњења, Сходно изнетом, по ставу овог суда, бранилац окривљеног правноснажне пресуде побија због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, односно повреде закона из члана 440. ЗКП.

У преосталом делу захтева за заштиту законитости бранилац окривљеног Мартина Зоњића поново указује на повреду закона из члана 440. ЗКП наводима да у односу на догађај од 02.11.2011. године, не постоје поуздани докази да се исти десио на начин описан у изреци пресуде, те у вези са тим, као и у вези са осталим радњама за које је окривљени Мартин Зоњић оглашен кривим, износи сопствену оцену исказа оштећених као и писаних доказа у списима предмета (уговор о зајму од 01.11.2011. године).

Међутим, повреда закона из члана 440. ЗКП, није дозвољен разлог, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, због чега је Врховни касациони суд, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Мартина Зоњића у напред наведеном делу оценио као недозвољен.

Бранилац окривљеног Мартина Зоњића у поднетом захтеву за заштиту законитости нумерише и повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, али наводи захтева, не садрже објашњење у чему се конкретно та повреда састоји.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1. ЗКП), а у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП мора се доставити одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Сходно изнетом, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Мартина Зоњића, у делу у који се односи на повреду кривичног закона из члана 438. став 2.

тачка 1) ЗКП, нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења разлога за подношење захтева, а што у случају подношења захтева за заштиту законитости због повреде закона члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, подразумева опредељење повреде, због које се захтев подноси, као и образложење у чему се та повреда конкретно састоји.

Из изнетих разлога, на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 3) ЗКП, донета је одлука као у ставу I изреке ове пресуде, а на основу члана 491. став 1. ЗКП, члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 3) у вези члана 484. ЗКП, донета је одлука као у ставу II изреке ове пресуде.

Записничар-саветник,
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија,
Бата Цветковић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић